

Կարեն Համլետի Խաչատրյան

Էլ . փոստ՝ history@sci.am

ՏՎՅ ԱԼՆԵՐ

Ծննդյան տարեթիվ՝ 25.05.1969

Ծննդավայր՝ ՀՀ, քաղաք Երևան

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Կարեն Համլետի Խաչատրյանը միջնակարգ դպրոցն ավարտելուց հետո 1986 թ. ընդունվել է Բելառուսական պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետը: 1987–1989 թթ. ծառայել է Խորհրդային բանակում: 1989 թվականից ուսումը շարունակել է Երևանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետում, որն ավարտել է 1993 թ.: 1994 թ. Կ. Խաչատրյանը ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտում ձևակերպվել է որպես հայցորդ: 1998 թ. պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն նվիրված հայ-ռուսական հարաբերություններին 1920–1922 թթ.: 2015 թ. հաջողությամբ պաշտպանել է «Հայաստանը ԽՍՀՄ ռազմաարդյունաբերական համալիրի համակարգում (1922–1991 թթ.)» թեմայով դոկտորական ատենախոսություն:

ԱՇԽԱՏ ԱՆՔԱՅԻՆ ՓՈՐՁ

Կ. Խաչատրյանը 1995 թ. աշխատանքի է ընդունվել ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտում որպես ավագ լաբորանտ, այնուհետև նշանակվել է կրտսեր, ավագ և առաջատար գիտաշխատողի պաշտոնում: 1999–2008 թթ. զբաղեցրել է ինստիտուտի գիտական քարտուղարի պաշտոնը, եղել է ՀՀ ԲՈՀ-ի 004 «Հայոց պատմության» մասնագիտական խորհրդի գիտական քարտուղարը: 2008 թվականից Կ. Խաչատրյանը Պատմության ինստիտուտի փոխտնօրենն է: 2017 թվականից համատեղությամբ ինստիտուտի Ընդհանուր պատմության բաժնի վարիչն է:

2003–2009 թթ. Կ. Խաչատրյանը համատեղությամբ վարել է Երևանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկանի պաշտոնը:

2009 թվականից ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի մագիստրատուրայի Պատմության, միջազգային հարաբերությունների ամբիոնի վարիչն է:

Կ. Խաչատրյանը դասավանդում է Երևանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետում, Մոսկվայի Մ. Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանի Երևանի մասնաճյուղում:

Լ ԵԶՈՒՆԵՐԻ Ի ՄԱՅ ՈՒԹՅ ՈՒՆ

հայերեն, ռուսերեն,

ԳԻՏ ԱԿԱՆ Հ ԵՏ ԱՔՐՔՐՈՒԹՅ ՈՒՆՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿ

Կ. Խաչատրյանի գիտական հետաքրքրությունների շրջանակում են Հայոց նոր և նորագույն ժամանակաշրջանի պատմության տարաբնույթ հիմնախնդիրները՝ Հայկական հարց և Հայոց ցեղասպանություն, հայ-ռուսական հարաբերություններ, Հայաստանի առաջին և երկրորդ (խորհրդային) հանրապետությունների, ԼՂԻՄ-ի պատմություն և այլն:

Լ ՐԱՅ ՈՒՑ ԻՉ Տ ԵՂԵԿԱՏ ՎՈՒԹՅ ՈՒՆ (կ ո չ ու մ ն ե թ , պ ա թ գ և ն ե թ)

Պարգևատրվել է ՀՀ ԳԱԱ գովեստագրով, ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի վաստակագրով, ԵՊՀ «Ոսկե մեդալով», ՀՀ ՊՆ պատվոգրով, Արցախի Հանրապետության «Երախտագիտություն» շքանշանով և այլն:

Գիտական զեկուցումներով, դասախոսություններով և ելույթներով հանդես է եկել հանրապետական և միջազգային տասնյակ գիտաժողովներում և գիտագործնական սեմինարներում, ԱՊՀ երիտասարդ պատմաբանների ամառային դպրոցներում, սփյուռքահայ համայնքներում, Հայոց բանակի զորամասերում և այլն: Նրա գիտական ղեկավարությամբ երկու ասպիրանտ հաջողությամբ պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություններ:

Կ. Խաչատրյանը կուսակցական չէ, ամուսնացած է, ունի որդի և դուստր, մեկ թոռնիկ:

ԱՇ ԽԱՏ ՈՒ ԹՅ ՈՒՆՆԵՐ

ա) մենագրություն

1. Великий друг армянского народа – Н.И. Рыжков, “Зангак-97”, Е., 2004, 184 стр.
2. Հայ-ռուսական հարաբերությունները 1920–1922 թվականներին, ՀՀ ԳԱԱ պատմ. ինստ., Ե., 2007, 260 էջ:
3. Հայաստանը ԽՍՀՄ ռազմաարդյունաբերական համալիրի համակարգում (1922–1991 թթ.), ՀՀ ԳԱԱ պատմ. ինստ., Ե., 2015, 345 էջ:

բ) Համահեղինակած աշխատություններ

1. Հայոց պատմություն, հատոր IV, գիրք առաջին (Նորագույն ժամանակաշրջան. 1918-1945 թթ.), «Զանգակ-97», Ե., 2010, 800 էջ:
 - ա. Հայկական հարցը Փարիզի խաղաղության վեհաժողովում: Սերի պայմանագիրը (համահեղինակ Գ. Գալոյան), էջ 142-164:
 - բ. Քեմալական Թուրքիայի հայաջինջ քաղաքականությունը, էջ 211-218:
 - գ. Հայաստանի խորհրդայնացումը, էջ 276-286:
 - դ. Լոռու չեզոք գոտու ազատագրումը, էջ 313-318:
 - ե. Խորհրդային Ռուսաստանի օգնությունը, էջ 380-385:
 - զ. Հայաստանի խորհուրդների առաջին համագումարը: ՀՄԽՍՍ սահմանադրությունը, էջ 389-393:
 - է. Անդրդաշնության և ԽՍՀՄ կազմավորումը, էջ 402-412:
2. Հայոց պատմություն, հատոր IV, գիրք երկրորդ (Նորագույն ժամանակաշրջան. 1945-1991 թթ.), «Զանգակ-97», Ե., 2016, 700 էջ:
 - ա. Հայկական հարցի վերաբացումը միջազգային նոր պայմաններում (համահեղինակ Ա. Վիրաբյան), էջ 75-91:
 - բ. Հայրենադարձությունը (համահեղինակ Ա. Վիրաբյան), էջ 91-100:
 - գ. Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավար մարզ (համահեղինակ Հ. Աբրահամյան), էջ 279-288:
3. **Կ.Խաչատրյան, Հ.Սուքիասյան, Գ.Բաղայան**, Խորհրդային Հայաստանի և ԼՂԻՄ-ի տարածքային-սահմանային կորուստները 1920-1930-ական թվականներին, «Զանգակ-97», Ե., 2015, 161 էջ + 2 քարտեզ:
4. Պատմության ինստիտուտ-75 (Կազմողներ՝ **Կ.Հ. Խաչատրյան** (պատասխանատու խմբագիր), **Հ.Ղ. Սուրադյան, Հ.Կ. Սուքիասյան**, Ե., Պատմության ինստիտուտ, 2018, 293 էջ + 2 մամուլ նկար:
5. Խորհրդային Հայաստանի առօրյա կյանքի «սպիտակ էջերը» (1940-1960-ական թվականներ), հոդվածների ժողովածու (համահեղինակներ՝ **Կ.Հ. Խաչատրյան** (խմբագիր), **Հ.Կ. Սուքիասյան, Գ. Ա. Ժամհարյան, Գ. Խ. Ղազարյան**, Ե., Պատմության ինստիտուտ, 2020, 200 էջ:

6. **Վ.Խաչատրյան, Հ.Սուրբիասյան, Գ.Բաղայան**, Հայկական տարածքների բռնակցումը Թուրքիային և Խորհրդային Ադրբեջանին 1920-1930-ական թվականներին Ե., Պատմության ինստիտուտ, 2020, 187 էջ + 1 ներդիր և 2 քարտեզ:

7. **K. Khachatryan, H. Sukiasyan, G. Badalyan**, The annexation of Armenian territories to Turkey and Soviet Azerbaijan in the 1920s – 1930s, Yerevan: Institute of History of NAS RA, 2021, 153 pages + 1 inlay and 2 maps.

գ. Փաստաթղթերի և նյութերի ժողովածուներ

1. Հայության պայքարը ԼՂԻՄ-ը Խորհրդային Հայաստանի հետ միավորելու համար: Կազմողներ և խմբագիրներ՝ Վ. Խաչատրյան, Հ. Աբրահամյան: Առաջաբանը (էջ 5-26)՝ Վ. Խաչատրյանի, ՀՀ ԳԱԱ պատմ. ինստ., Ե., 2011, 175 էջ:

2. Из истории армяно-украинских, венгерских и молдавских отношений. Составители: К. Хачатрян, О. Алексанян. Ред. К. Хачатрян, Инст. истории НАН РА, Е., 2012, 224 стр.

3. Հայության կոչերն ու դիմումները ԼՂԻՄ-ը Խորհրդային Հայաստանի հետ միավորելու համար (1988–1989 թթ.): Կազմողներ՝ Հ. Աբրահամյան, Վ. Խաչատրյան: Խմբագիր՝ Վ. Խաչատրյան, ՀՀ ԳԱԱ պատմ. ինստ., Ե., 2014, 259 էջ:

դ. Դպրոցական դասագրքեր և ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ

1. Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության պատմություն (Հնագույն ժամանակներից մինչև արդի շրջանը), դասընթացի ծրագիր, Ե., 2006, 52 էջ:

2. Հայոց պատմություն, դասագիրք ավագ դպրոցի 11-րդ դասարանի ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար, «Զանգակ-97», Ե., 2010, (Մաս Բ. բաժին 1. գլուխներ 2, 3, բաժին 2. գլուխ 1, էջ 196-232):

3. Հայոց պատմություն, դասագիրք ավագ դպրոցի 12-րդ դասարանի հումանիտար հոսքի համար, «Զանգակ-97», Ե., 2011, (Բաժին 1. գլուխ 2, 3, բաժին 2 գլուխ 1) էջ 25-88:

4. Հայոց պատմություն, դասագիրք հանրակրթական հիմնական դպրոցի 9-րդ դասարանի համար, «Զանգակ-97», Ե., 2014 (Բաժին 1. գլուխ 2, 3, բաժին 2. գլուխ 1, էջ 17-68, բաժին 3. գլուխ 1, էջ 93-102):

5. Հայոց պատմություն, դասագիրք ավագ դպրոցի 11-րդ դասարանի ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար (երկրորդ՝ լրամշակված հրատարակություն), «Զանգակ-97», Ե., 2015 (Մաս Դ. բաժին 1. գլուխ 2, 3, բաժին 2. գլուխ 1, էջ 190-230):

6. Հայոց պատմություն, դասագիրք ավագ դպրոցի 12-րդ դասարանի հումանիտար հոսքի համար (երկրորդ՝ լրամշակված հրատարակություն), «Զանգակ-97», Ե., 2016, (Բաժին 1. գլուխ 2, 3, բաժին 2. գլուխ 1, էջ 24-86):

7. Հայոց պատմություն, դասագիրք հանրակրթական հիմնական դպրոցի 9-րդ դասարանի համար, մաս 1, «Զանգակ-97», Ե., 2019 (Բաժին 1. գլուխ 2, 3, բաժին 2. գլուխ 1, 2, էջ 25-69):

8. Հայոց պատմություն, դասագիրք հանրակրթական հիմնական դպրոցի 9-րդ դասարանի համար, մաս 2, «Զանգակ-97», Ե., 2019 (Բաժին 3. գլուխ 2):

Հ Ո Ղ Վ Ա Մ

1. Հայաստանը խորհրդաքեմալական հարաբերությունների ոլորտում 1920 թ., «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», Ե., 1997, թիվ 3, էջ 45-56:
2. ՌՄՖՄՀ և ՀՄՄՀ ռազմաքաղաքական համագործակցությունը 1921 թ. փետրվարին Լոռու չեզոք գոտին ազատագրելու գործում, «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 1997, հ. 1, էջ 88-105:
3. ՌՄՖՄՀ օգնությունը Խորհրդային Հայաստանին 1921-1922թթ., «Հայ-ռուսական հարաբերությունների պատմության հարցեր» (նյութերի ժողովածու), Ե., 1998, էջ 139-150:
4. Էջեր հայ սպաների աքսորի պատմությունից (1920թ. դեկտեմբեր - 1921թ. փետրվար), «Գիտական աշխատությունների ժողովածու», Ե., 2000, էջ 72-77:
5. Քեմալականների հայաջինջ քաղաքականությունը 1920-1923 թթ., «Հայոց ցեղասպանության պատմության և պատմագրության հարցեր» (գիտական աշխատություններ), Ե., 2001, թիվ 4, էջ 13-20: (Տես նաև՝ «Նոր Հայաստան», Գլենդեյլ, ԱՄՆ, 2004, ապրիլ 23, թիվ 75):
6. Армянский вопрос на начальном этапе холодной войны, «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2001, հ. 2, էջ 126-131:
7. 1921 թ. փետրվարյան ապստամբությունը Հայաստանում և Խորհրդային Ռուսաստանը, «Պատմագիտական հետազոտություններ» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Վանաձոր, 2001, էջ 147-163:
8. Հայոց ցեղասպանության պատմությունը և արդիականությունը, «Օրենք և Իրականություն», Ե., 2002, թիվ 8 (46), էջ 23-26:
9. Армянский вопрос и армянская репатриация в 1945-1949 гг. (по материалам армянских архивов), “Вертикали истории”, Тбилиси, 2003, N 5, с. 106-115.
10. Советско-турецкие отношения на начальном этапе холодной войны и Армянский вопрос (1945-1949 гг.), “Вестник РАУ”, Е., 2003, N 1, с. 50-57.
11. Հայոց ցեղասպանության իրականացման թուրքական քաղաքականության շարունակականությունը 1919-1922թթ., «Մեծ Եղեռն – 90: Հանրապետական գիտական նստաշրջանի նյութեր», Գյումրի, 2005, էջ 29-33:
12. Պատմաբանների կարծիքով՝ Հայոց ցեղասպանությունը ոչ միայն կասկածի ենթակա չէ, այլև վաղուց արդեն ապացուցված փաստ է..., «Հայ դատն այսօր» (հոդվածների ժողովածու), Թեհրան, 2005, էջ 59-67:
13. Հայաստանը Անդրֆեդերացիայի և ԽՍՀՄ կազմավորման գործընթացում 1921-1922 թթ., «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2006, հ. 7, էջ 179-198:
14. Արևմտյան Հայաստանի ճամփաներով (համահեղինակներ՝ Ա. Մելքոնյան, Ա. Խաչատրյան, Վ. Մելիքյան), «Գիտահետազոտական աշխատանքի ուղեծրում» (գիտական զեկուցումների ժողովածու), Ե., 2007, էջ 74-83:
15. Խորհրդային Հայաստանի ղեկավարության քայլերը ԼՂԻՄ-ը ՀԽՍՀ-ի հետ վերամիավորելու ուղղությամբ (1945-1985), «ԼՂՀ. Անցյալը, ներկան և ապագան» (Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումներ), Ե., 2007, էջ 66-72:

16. Армянский вопрос и репатриация армян в Советскую Армению в 1945-1949 гг., “Историческое пространство. Проблемы истории стран СНГ”, Издание Международной Ассоциации институтов истории стран СНГ, Москва, 2007, N 2, с. 124-133.
17. Արամյակ Մոսկվայն, «Նշանավոր ճեմարանականներ», Էջմիածին, 2009, պրակ Բ, էջ 279-286:
18. Հայերի ցեղասպանության իրականացման թուրքական քաղաքականության շարունակականությունը (1894-1922 թթ.): The succession of the Turkish government's policy of extermination of the Armenian population (1894-1922). «Հետազոտություններ Հայոց ցեղասպանության թեմայով», Budapest, 2009, pp. 16-38.
19. ՀՄԽՀ սահմանների հարցը 1921 թ. խորհրդաթուրքական հարաբերությունների ոլորտում (Մոսկվայի և Կարսի կոնֆերանսները), «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», Ե., 2010, թիվ 1-2, էջ 36-58:
20. Լեոնային Ղարաբաղի վերաբերյալ ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումի 1921 թ. հուլիսի 4-ի և 5-ի որոշումների շուրջ, «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2010, հ. 11, էջ 346-355:
21. Армянский вопрос в сфере советско-турецкого противостояния в годы Второй мировой войны и на начальном этапе холодной войны /Актуальные проблемы Второй мировой и Великой Отечественной войн /к 65-летию Великой Победы/: материалы V Международной летней школы молодых историков стран СНГ, Минск, “Беларуская навука”, 2010, с. 326-337.
22. Советская Армения и Армянский вопрос в сфере военных приготовлений СССР и советско-турецкого противостояния в годы Второй мировой войны //История: электронный научно-образовательный журнал. – 2011. – Вып. 7: Содружество Независимых Государств: Историческое пространство обществ, народов, стран, регионов [Электронный ресурс]. <http://mes.igh.ru/magazine/content/armenian-i-issue.html>
23. Խորհրդային Հայաստանը Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին ԽՍՀՄ ռազմական նախապատրաստությունների ոլորտում, «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2011, հ. 12, էջ 255-269:
24. Հանրապետությունների ռազմաքաղաքական համագործակցությունը Լոռու չեզոք գոտին ազատագրելու գործում: Վրաստանի խորհրդայնացումը, «Հայոց հյուսիսային դարպասները. Ջավախք, Լոռի» (հոդվածների ժողովածու), Ե., 2011, էջ 369-380:
25. Опыт и перспективы сотрудничества ученых Армении и Украины в области исследования армяно-украинских исторических связей, “Из истории армяно-украинских, венгерских и молдавских отношений”, (Сборник статей и материалов), Е.: Инст. истории НАН РА, 2012, с. 9-15.
26. Հայաստանը Խորհրդային Ռուսաստանի արևելյան քաղաքականության ոլորտում 1920-1921 թթ., «Հանրապետական գիտաժողով՝ նվիրված 1921թ. մարտի 16-ի Մոսկվայի և 1921թ. հոկտեմբերի 13-ի Կարսի պայմանագրերի 90-ամյակներին», ՀՀ ԿԳՆ ՎՊՄԻ, Վանաձոր, 2012, էջ 20-37:
27. Խորհրդային պաշտպանական արդյունաբերության և դրա կառավարման համակարգի զարգացման հիմնափուլերը (1920-1930-ական թթ.), «Լրաբեր Հասարակական Գիտությունների», Ե., 2012, թիվ 2-3 /634-635/, էջ 32-41:

28. Արդյունաբերության ռազմականացումը և ռազմական արտադրության կազմակերպումը Խորհրդային Հայաստանում Հայրենական Մեծ պատերազմի առաջին ամիսներին, «Պատմություն և մշակույթ», հայագիտական հանդես (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2012, հ. Գ, էջ 95-102:
29. Ռազմապաշտպանական արդյունաբերության ձևավորման նախադրյալները Խորհրդային Հայաստանում (1920-1930-ական թթ.), «Պատմաբանասիրական հանդես», Ե., 2012, թիվ 3 /191/, էջ 53-65:
30. Զանգեզուրի խորհրդայնացումը և միացումը ՀՍԽՀ-ին, «Միջազգային գիտաժողովի նյութեր», ՀՀ ԿԳՆ ՎՊՄԻ, Վանաձոր, 2012, էջ 222-233:
31. Ռազմապաշտպանական արտադրությունը Հայաստանում Հայրենական Մեծ պատերազմի տարիներին, «Լրաբեր Հասարակական Գիտությունների», Ե., 2012, թիվ 4 /636/, էջ 12-32:
32. Խորհրդային Հայաստանի պաշտպանական արդյունաբերության առաջնեկի՝ թիվ 447 գործարանի հիմնադրման և շահագործման պատմությունից, «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2012, հ. 13, էջ 262-279:
33. Պատմության ինստիտուտ, «Պատմաբանասիրական հանդես», Ե., 2013, «Լրաբեր Հասարակական Գիտությունների», 2, էջ 13-24 (Համահեղինակ՝ Ա. Մելքոնյան):
34. Презентация сборника статей и материалов “Из истории армяно-украинских, армяно-венгерских и армяно-молдавских отношений”, “Художественная культура армянских общин на землях Речи Посполитой”, Минск, 2013, стр. 109-114.
35. Военно-оборонное производство в Советской Армении в годы Великой Отечественной войны, “Историческое пространство. Проблемы истории стран СНГ”, Издание Международной Ассоциации институтов истории стран СНГ, Москва, 2013, с. 240-258.
36. Հայաստանի ռազմավարը Երկրորդ համաշխարհային պատերազմում, «Վեմ», համահայկական հանդես, Ե., 2013, թիվ 4 /44/, էջ 107-117 (տես նաև՝ «Հայոց Աշխարհ», օրաթերթ, Ե., 12.02.2014, թիվ 25/4025, էջ 7):
37. ՀՍԽՀ տարածքի և սահմանների ձևավորումը (1920 թ. դեկտեմբեր – 1922 թ. սկիզբ) «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2013, հ. 14, էջ 173-197 (Համահեղինակ՝ Գ. Բաղդյան):
38. ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի աշխատանքները 2009-2013 թթ. Հայկական հարցի և Հայոց ցեղասպանության ուսումնասիրության ասպարեզում, «Հայագիտության հարցեր», Ե., 2014, N 1, էջ 214-217:
40. Հայաստանի Երկրորդ (Խորհրդային) Հանրապետության պատմության հիմնահարցերի ուսումնասիրության արդի վիճակը, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի (17-19 հոկտեմբերի, 2013) զեկուցումների ժողովածու, Ե., 2014, էջ 101-105:
41. Խորհրդային ռազմաարդյունաբերական համալիրի զարգացման առաջնահերթությունները և կառավարման համակարգը հետպատերազմյան առաջին տասնամյակներին (1945–1960–ական թթ.), «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2014, հ. 15, էջ 240-267:
42. ԼՂԻՄ-ի կազմավորումը և նրա տարածքային կորուստները (1920-1930-ական թվականներ), «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2014, հ. 15, էջ 184-217:
43. Հայ գիտության ներդրումը ԽՍՀՄ ռազմաարդյունաբերական ոլորտում հետպատերազմական առաջին տասնամյակներին (1950–1960–ական թթ.), «Լրաբեր Հասարակական Գիտությունների», Ե., 2015, թիվ 2 /640/, էջ 77-86:

44. Հայ-վրացական տարածքային սահմանային խնդիրների կարգավորման գործընթացը 1920-1930-ական թվականներին, «Պատմություն և մշակույթ», հայագիտական հանդես (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2015, էջ 75-97 (Համահեղինակ՝ Հ. Սուքիասյան):
45. Հայ-ադրբեջանական տարածքային սահմանային խնդիրները Անդրկովկասյան դաշնության օրոք (1922-1936), «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2015, հ. 16, էջ 222–266 (Համահեղինակ՝ Հ. Սուքիասյան):
46. Ռազմապաշտպանական արտադրությունը Խորհրդային Հայաստանում հետպատերազմյան առաջին տասնամյակներին (1946–1970 թթ.), «Բանբեր Հայաստանի արխիվների», Ե., 2015, թիվ 123, էջ 340–355:
47. Հայաստանի գիտության ներդրումը ԽՍՀՄ ռազմապաշտպանական և տիեզերական արդյունաբերության ոլորտում (1970–1980–ական թթ.), «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», Ե., 2015, թիվ 3, էջ 10–27:
48. Խորհրդային Հայաստանի ռազմապաշտպանական արդյունաբերությունը 1970–1991 թվականներին, «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2015, հ. 16, էջ 267–303:
49. Խորհրդային Ռուսաստանի կողմից ՀՍԽՀ արտաքին քաղաքական գործունեության սահմանափակման հարցի շուրջ (1920-1922 թթ.), Պատմություն և մշակույթ, հայագիտական հանդես (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2016, էջ 113-121:
50. Преимущество в турецкой политике осуществления Геноцида армян в 1894–1922 гг., «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2016, հ. 17, էջ 101–119.
51. Ռազմաարդյունաբերական համալիրի կազմակերպումը Հայաստանում անկախության առաջին տարիներին (1991-1993 թթ.), «ՎԷՄ», համահայկական հանդես, Ե., 2017, թիվ 2 /58/, էջ 187-200:
52. Խորհրդային Հայաստանում արևմտահայ գաղթականության առօրյա պատմությունից (1920-ական թվականների սկիզբ), **(համահեղինակ Գ. Ժամհարյան)**, Պատմություն և մշակույթ, հայագիտական հանդես (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2017, էջ 108-114:
53. Армения в системе военно–промышленного комплекса СССР, “Новая и новейшая история”, Москва, 2017, # 6, стр. 67-78.
54. ԼՂԻՄ-ի տարածքների օտարումը Խորհրդային Ադրբեջանի կողմից 1920-1930-ական թթ., Արցախը Հայոց պետականության համար պայքարի քառուղիներում /միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու/, ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ, Ե., 2018, էջ 103-113:
55. Հայրենադարձ հայերի սահմանախախտումների խնդիրը «Մեծ հայրենադարձության» տարիներին (1946-1948 թթ.), Խորհրդային Հայաստանի առօրյա կյանքի «սպիտակ էջերը» (1940-1960-ական թվականներ), հոդվածների ժողովածու (համահեղինակներ՝ **Կ.Հ. Խաչատրյան** (խմբագիր), **Հ.Կ. Սուքիասյան**, **Գ. Ա. Ժամհարյան**, **Գ. Խ. Ղազարյան**, **ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ**, Ե., 2020, էջ 67-89:
56. Հայաստանի խորհրդայնացումը հայ-ռուս-թուրքական հարաբերությունների համատեքստում 1920 թվականին, «Պատմության դասերը. 1920-2020 թթ.: Հին խնդիրներ և նոր մարտահրավերներ» (հոդվածների ժողովածու), Գյումրի, 2020, էջ 85-118:
57. Հայաստանի առաջին Հանրապետության անկման պատճառները, «Հայաստանի Ա. Հանրապետության 100-ամեակ – Գիտաժողովի նիւթեր (Անթիլիաս, 21-23 մարտ 2018)», («Խաչիկ

Պապիկեան հրատարակչական հիմնադրամ», թիւ 14, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան տպարան, Անթիլիաս-Լիբանան, 2021, 575 էջ), էջ 252-269:

58. Աշոտ Մելքոնյան. կյանքը գիտության մեջ (ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսի ծննդյան 60-ամյակի առթիվ), (համահեղինակներ Հ. Մուրադյան, Հ. Մուքիսայան), ԼՀԳ, թիվ 1, 2021, էջ 318-327:

59. Проблема территорий и границ Армении в 1918-1923 гг., «Феномен границ в истории и исторической памяти», сборник докладов международной конференции, Ставрополь, 2021, с. 353-361.

60. Ռազմադիվանագիտական պայքարը Ջանգեզուրի համար 1920-1921 թթ. , «Հայոց պատմության հարցեր» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ե., 2021, հ. 1/22/, էջ 18-33:

